

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2024

Štěpánka Hanušová

FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

Studijní program: Všeobecné ošetřovatelství

Štěpánka Hanušová

**SEBEHODNOCENÍ STUDUJÍCÍCH V RÁMCI ODBORNÉ
PRAXE**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: PhDr. Jana Horová, Ph.D.

PLZEŇ 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a všechny použité zdroje jsem uvedla v seznamu použitých zdrojů.

V Plzni dne 31. 3. 2024.

.....

vlastnoruční podpis

Abstrakt

Příjmení a jméno: Štěpánka Hanušová

Katedra: Ošetrovatelství a porodní asistence

Název práce: Sebehodnocení studujících v rámci odborné praxe

Vedoucí práce: PhDr. Jana Horová, Ph.D.

Počet stran – číslované: 42

Počet stran – nečíslované: 15

Počet příloh: 0

Počet titulů použité literatury: 29

Klíčová slova: odborná praxe, sebehodnocení, sestra, student, sebehodnotící nástroje

Souhrn:

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou sebehodnocení studujících v rámci odborné praxe. Naše práce je zpracována jako přehledová studie a je zaměřena na mapování a sumarizování sebehodnotících nástrojů, které mají studenti k dispozici pro sebereflexi v rámci odborné praxe, a jaký význam pro ně přináší. Zdroje práce byly zvoleny pomocí rešerše, která odpovídala stanoveným klíčovým slovům. Během odborné praxe je pro studenty ošetrovatelství sebereflexe klíčová. Díky ní, mohou pravdivě posoudit své znalosti, aktivity či vhodně odvedenou práci, ale i zhodnotit činnosti, kterým je potřeba věnovat ještě více vzdělání. V posledních letech se tak sebehodnocení stává mnohem více aktuální a efektivní metodou zpětné vazby.

Abstract

Surname and name: Štěpánka Hanušová

Department: Nursing and Midwifery

Title of thesis: Self-assessment of the nursing students in clinical experience

Consultant: PhDr. Jana Horová, Ph.D.

Number of pages – numbered: 42

Number of pages – unnumbered: 15

Number of appendices: 0

Number of literature items used: 29

Keywords: clinical experience, self-assessment, nurse, student, self-assessment tools

Summary:

This bachelor thesis deals with the issue of self-assessment of the nursing students in clinical experience. Our work is designed as review study and focuses on mapping and summarizing self-assessment tools available to students for self-assessment in clinical experience and what significance they bring to them. The sources of the work were selected through a search that corresponded to the defined keywords. Self-reflection is crucial for nursing students during clinical experience. Thanks to it they can accurately assess their knowledge, activities or appropriately performed work but also evaluate activities that require further education. In recent years self-assessment has become a much more relevant and effective method of feedback.

Poděkování

Vřele děkuji PhDr. Janě Horové, Ph.D. za odborné vedení práce a podporu při tvorbě bakalářské práce, za poskytování cenných rad a za čas, který mi věnovala.

OBSAH

SEZNAM SCHÉMÁT.....	9
SEZNAM TABULEK.....	10
ÚVOD.....	11
1 FORMULACE PROBLÉMU.....	13
2 CÍL PRÁCE.....	14
2.1 Dílčí cíle.....	14
2.2 Výzkumné otázky.....	14
3 METODIKA.....	15
3.1 Postup řešební strategie.....	15
3.1.1 Klíčová slova.....	16
3.1.2 Časové období.....	16
3.1.3 Informační zdroje a databáze.....	16
3.2 Hodnocení relevance vyhledaných vědeckých důkazů.....	16
3.2.1 Hodnocení kvality studií.....	16
3.2.2 Vylučovací a zahrnovací kritéria.....	16
4 SEBEHODNOCENÍ.....	18
4.1 Sebereflexe.....	18
4.2 Sebepojetí.....	19
4.3 Kritické myšlení.....	21
4.4 Time-management.....	22
5 SEBEHODNOTÍCÍ NÁSTROJE.....	23
5.1 Strukturovaný dotazník.....	23
5.2 Sebehodnotící rozhovory.....	24
5.3 Simulace.....	24
5.4 Případové studie (kazuistiky).....	25
5.5 Mnemotechnická pomůcka.....	25
5.6 Sebehodnotící deník.....	25
6 VÝZNAM SEBEHODNOCENÍ PRO STUDENTY OŠETŘOVATELSTVÍ.....	27
7 VÝSLEDKY.....	28
7.1 Výsledky studií metod sebehodnotících nástrojů využívaných studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe.....	28
7.2 Výsledky studií hodnocení sebehodnotících nástrojů využívané studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe.....	40
DISKUZE.....	48
LIMITY VÝZKUMU/PRÁCE.....	50
ZÁVĚR.....	51

SEZNAM LITERATURY 53

SEZNAM SCHÉMAT

Schéma 1 Vývojový diagram PRISMA 1	15
--	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů	28
Tabulka 2 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů	30
Tabulka 3 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů	32
Tabulka 4 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů	34
Tabulka 5 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů	36
Tabulka 6 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů	37
Tabulka 7 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů	39
Tabulka 8 Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů.....	40
Tabulka 9 Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů.....	42
Tabulka 10 Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů.....	44
Tabulka 11 Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů.....	45
Tabulka 12 Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů.....	47

ÚVOD

Odborná praxe je pro studenty ošetrovatelství jedna z prvních pracovních zkušeností, která je nezbytnou součástí studia ošetrovatelství v rámci odborné praxe. První kontakt s prostředím během odborné praxe je pro většinu studentů velmi stresující a způsobuje možné úzkosti z řady mnoha důvodů jako je pracovní proces, prostředí, personál, lidé ve vyšším věku, které studenti neznají a hlavně obava z chyb. Praxe se ve většině případů odehrává na standardních nemocničních oddělení, ačkoliv studenti využívají i jiná prostředí.

Během svého studia jsou studenti ošetrovatelství povinni absolvovat stanovený počet hodin v rámci odborné praxe. Mezi zeměmi se stanovený limit počtu odpracovaných hodin může lišit. Pro evropské země je stanovena směrnice Evropského parlamentu, která tvrdí, že odborná praxe by měla tvořit alespoň 50 % z celkové doby bakalářského studia ošetrovatelství, aby studenti mohli začít řádně pracovat jako všeobecné sestry.

Za těchto okolností hraje sebereflexe u studentů všeobecného ošetrovatelství v bakalářském studiu důležitou a nezbytnou roli pro to, aby mohli poskytovat bezpečnou a kompetentní péči při jejich debutu na pracovišti v profesi všeobecné sestry. Sebereflexe v rámci odborné praxe by měla být nedílnou součástí studijního programu a měla by probíhat po celou dobu bakalářského studia. Je již známo řadu let, že využívání sebereflexe je jeden z nejúčinnějších nástrojů pro učení a rozvíjení mentálních schopností a dovedností, jako např. sebeuvědomění a schopnost rozhodování založeného na důkazech a zvyšuje jejich porozumění po setkání s klinickou událostí během jejich praxe. Propojení teoretických znalostí s praktickými ošetrovatelskými dovednostmi v rámci odborné praxe vede k socializování do osobního profesního chování a postupů. Především mají studenti šanci vyjádřit své myšlenky, pocity, nápady a postoje k nejrůznějším aspektům odborné praxe.

Sebehodnocení v poslední době vzrůstá na důležitosti. Správná sebereflexe může studentům napomoci při dalším studiu, kdy se mohou cíleně zaměřit na témata, která jim nejsou jasná, mohou popsat své emoce během sebehodnocení nebo se také mohou prostřednictvím sebehodnocení učit. Naše téma je proto aktuální záležitostí a my se budeme snažit zmapovat a sumarizovat sebehodnotící nástroje pro studenty ošetrovatelství formou literárního přehledu neutrálním výkladem, které budou vycházet z literární rešerše, zpracované danými klíčovými slovy, které byly stanovené pro tuto práci.

Vstupní studijní literatura:

LEVETT-JONES, Tracy; PITT, Victoria; COURTNEY-PRATT, Helen; HARBROW, Gwyneth; ROSSITER, Rachel. *What are the primary concerns of nursing students as they prepare for and contemplanse their first clinical placement experience?* ScienceDirect; Online. Nurse Education in Practice. 2015, s. 304-309. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2015.03.012>. [citováno 2024-03-30]

LEVETT-JONES, Tracy; BOURGEOIS, Sharon. *The Clinical Placement: An Essential Guide for Nursing Students*. ScienceDirect; Online. National Library of Australia Cataloguing-in-Publication Data, 2014. ISBN 978-0-7295-3958. Dostupné z: <https://ro.uow.edu.au/smhpapers/2649/>. [citováno 2024-03-30]

TULLY, A. *Stress, sources of stress and ways of coping among psychiatric nursing student*. ScienceDirect; Online. Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing. 2014, s. 43-47. ISSN 1351-0126. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/j.1365-2850.2004.00682.x>. [citováno 2024-03-30]

PATTERSON, C.; MOXHAM, L.; BRIGHTON, R.; TAYLOR, E.; SUMSKIS, S. et al. *Nursing students' reflections on the learning experience of a unique mental health clinical placement*. ScienceDirect; Online. Nurse Education Today. 2016, s. 94-98. ISSN 0260-6917. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2016.08.029>. [citováno 2024-03-30]

MAHLANZE, Hazel Thokozani; SIBIYA, Maureen Nokuthula. *Perceptions of student nurses on the writing of reflective journals as a means for personal, professional and clinical learning development*. ScienceDirect, Online. Health SA Gesondheid. 2017, s. 79-86. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.hsag.2016.05.005>. [citováno 2024-03-30]

BARKSBY, Justine; BUTCHER, Nick; WHYSALL, Andy. *A new model of reflection for clinical practice*. National Library of Medicine, Online. Nursing Times. 2015, s. 34-35. Dostupné z: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26492666/>. [citováno 2024-03-30]

1 FORMULACE PROBLÉMU

V posledních pár letech se nároky na studenty ošetrovatelství začali rapidně zvedat. Musejí být vzdělanější ve svém oboru a také být na svou profesi dostatečně kvalifikováni. Vše to bezprostředně souvisí s kvalitou vzdělání. Studenti, aby dosahovali kýžených výsledků, musejí v rámci vzdělání vykonávat sebehodnocení. Samotná sebereflexe má ve studentech vyvolávat touhu po zlepšování ve svých studijních i praktických vědomostech (Rogers a kol., 2019).

Studenti v rámci povinné odborné praxe musejí odpracovat nespočet hodin v nemocničním prostředí, převážně na lůžkovém oddělení. Pro někoho první zážitky z praxe mohou být rychlým vystřízlivěním do reality zdravotnictví. Někteří jedinci mohou poněkud ztráct svojí vysněnou idylickou představu o práci zdravotní sestry. Může za to i nadměrný strávený čas s pacienty, to však může být pro některé jedince opravdu frustrující. Ale také za to může i fakt, že ne vše se dělá podle stanovených platných norem a péče nemusí být vždy poskytována tak kvalitním způsobem, jak by podle nařízení měla být. Většinou se studenti se situací snaží sžít, přidají se k hromadné otupělosti, protože nechtějí vyvolávat zbytečné konflikty na pracovišti a mohou ztratit nadšení a zápal k vykonávání povolání zdravotní sestry (Plisková a kol., 2018).

Existují některé metody, které mohou studenti používat pro své sebehodnocení během odborné praxe. My je nazýváme sebehodnotící nástroje. Jsou vytvářeny pro studenty, aby jim pomohly se zpětnou vazbou ohledně vykonané praktické činnosti během odborné praxe. Mají studentům ulehčit nalezení jejich nedokonalosti. Oni díky těmto nástrojům mohou vyjádřit své pocity a oblasti vědomostí, které budou muset v dalším studiu ještě posbírat (Allen, 2017).

Na základě uvedených skutečností byl stanoven výzkumný problém: Jaké sebehodnotící nástroje jsou k dispozici a jsou využívány studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe?

2 CÍL PRÁCE

Cílem práce je zmapovat a sumarizovat aktuální sebehodnotící nástroje k sebehodnocení studentů v rámci odborné praxe formou literárního přehledu neutrálním výkladem.

2.1 Dílčí cíle

Zmapovat metody sebehodnotících nástrojů, které jsou používány studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Zmapovat hodnocení sebehodnotících nástrojů studenty ošetrovatelství, které využívají v rámci odborné praxe.

2.2 Výzkumné otázky

Jaký přínos mají sebehodnotící nástroje pro studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe?

3 METODIKA

3.1 Postup rešeršní strategie

Pro náš výzkum jsme v rámci rešerše zaznamenali celkově 74 studií, z nichž 60 bylo nalezeno na platformě ScienceDirect, 12 na platformě ProQuest a 2 na Wiley Online Library. V rámci zúžení výběru při odstraňování duplicitních záznamů jsme dále měli k dispozici 21 různých článků, které bylo potřeba dále rozebrat dle schématu PRISMA. V dalším průběhu výzkumu jsme vybírali články, které splňovali předem stanovená kritéria. Výsledkem bylo 12 studií, které splňovali naše kritéria a my jsme je mohli dále použít k rozebrání pro náš výzkum.

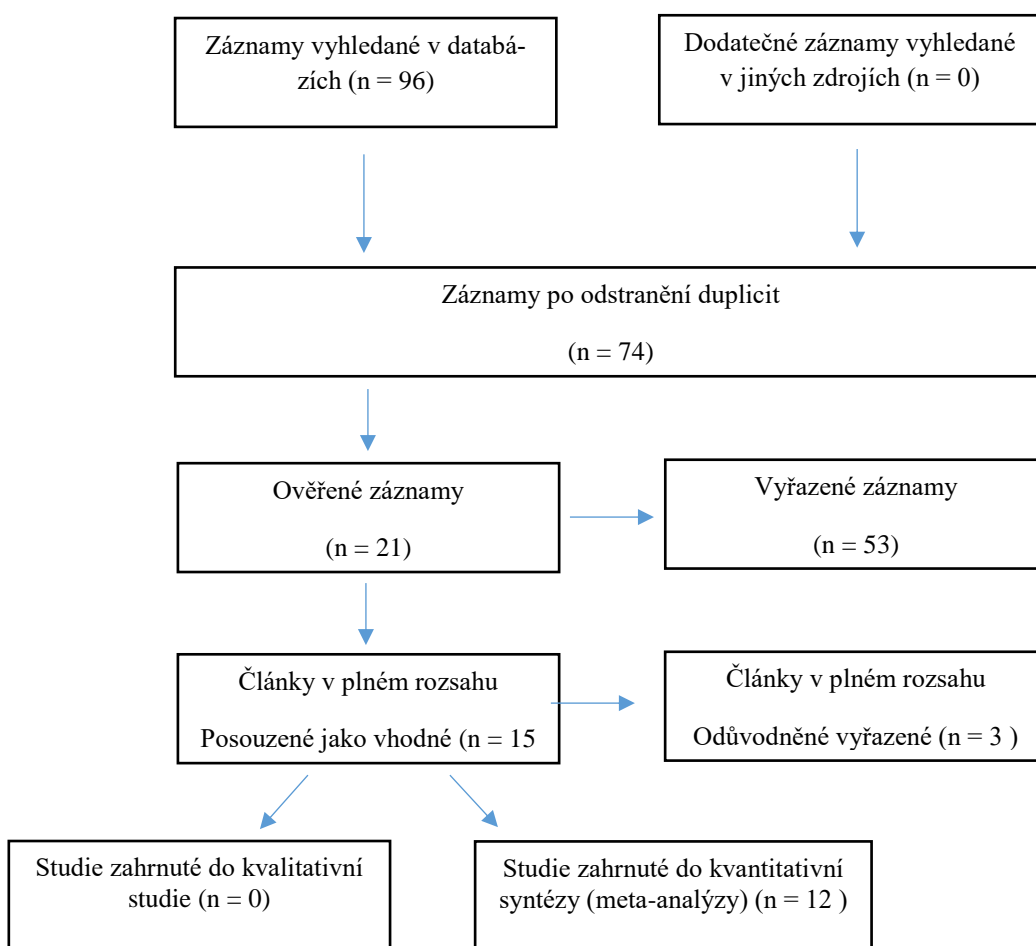

Schéma 1 Vývojový diagram PRISMA 1

3.1.1 Klíčová slova

Pro účely vyhledávání jsme zvolili klíčová slova, mezi která jsme zařadili odborná praxe, sebehodnocení, sestra, student a sebehodnotící nástroje.

Key words: clinical experience, self-assessment, nurse, student, self-assessment tools

3.1.2 Časové období

Časové období, na které je zaměřena bakalářská práce, bylo 2014 – 2024 z důvodu největší aktuálnosti podkladů týkajících se k tématu sebehodnocení studujících v rámci odborné praxe.

3.1.3 Informační zdroje a databáze

Na podkladě stanovených klíčových slov jsme zvolili vyhledávání v databázích Science Direct, Wiley Online Library, PubMed, Pro Quest. Čerpali jsme z kvalitativních i kvantitativních výzkumů, rešerší, přehledových studií a článků z odborných časopisů.

3.2 Hodnocení relevance vyhledaných vědeckých důkazů

3.2.1 Hodnocení kvality studií

Hodnocení kvality studií proběhlo na základě tématu dané studie. Ta souhlasila s klíčovými slovy a určenými limity, které byly stanovené pro práci. Do výběru byly zahrnuty studie, které vybrány na základě stanovené výzkumné otázky: Jaký přínos mají sebehodnotící nástroje pro studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe? Celkem jsme zaznamenali 12 studií. Kvalitativních studií bylo nalezeno 4, kvantitativních studií bylo nalezeno 5, přehledových studií jsme našli 2 a byla nalezena jedna studie se smíšeným výzkumem.

3.2.2 Vylučovací a zahrnovací kritéria

Kritéria, kterými jsme volili práce do bakalářské práce, byla na podkladu: práce z období od roku 2014-2024, práce, která byla zveřejněna v anglickém jazyce či jazyce českém a práce, která se soustředila na sebehodnocení studujících v rámci odborné praxe. Mezi vylučovací kritéria pro bakalářskou práci jsme zvolili negace výše zmíněných hledisek a

práce, která se týkala studentů záchranářství, již pracujících všeobecných sester nebo všeobecných sester v prvním roce zaměstnání po ukončení bakalářského studia.

4 SEBEHODNOCENÍ

Slovo sebereflexe nebo také jinak sebehodnocení se v dnešní době využívá velmi hojně. Je prvkem sebehodnotících činností a můžeme se tak zamyslet o sobě samém i o svém jednání. Sebereflexe se může používat již od mladého věku a uplatnit lze i ve stáří. Může být nezbytným elementem pro učení věcí a přemýšlením o nich. Sebehodnocení je důležitá činnost, která je nápomocná během celého života studenta, který dál svou kariérní cestu zasvětil do výkonu povolání všeobecné sestry. K její nápomoci může sloužit sebepojetí, kritické myšlení a time-management (Zacharová, 2017; Jacobs, 2016).

V prostředí, stahující se ke zdravotnické péči, můžeme tento pojem vysvětlit jako proces, který se snaží přesně zhodnotit výkony podávané studenty v porovnání se zavedenými standardy, jenž jim má pomáhat se neustále zlepšovat. V rámci sebehodnocení se můžeme specializovat na konkrétní témata, jako např. na podporu zdraví, nebo může zahrnovat do sebehodnocení větší celek a hodnotit tak činnosti v dané nemocnici. Studenti tak mohou nalézt okruhy činností či vědomostí, které jsou potřeba vykonávat správně a mohou je zlepšit při jejich dalším studiu (MZČR, 2014).

Dá se prokázat, že díky sebehodnocení můžou studenti dosáhnout cílů k zajištění kvality mnoha způsoby. Sebehodnocení je metoda, která není finančně zatěžující a pomáhá zlepšovat praktičnost ve výkonu povolání všeobecné sestry. Studenti se během sebehodnocení aktivně zapojují do procesu a snaží se prozkoumávat oblasti ke zlepšení. Mějme na paměti, že tím můžeme zlepšit i vzájemnou výměnu informací mezi studentem a učitelem.

Za velmi důležité můžeme považovat i fakt, zda se studenti během praxe posuzují a hodnotí adekvátně (MZČR, 2014).

4.1 Sebereflexe

Díky procesu sebereflexe si student začíná uvědomovat sebe jako prožívající osobu, která je zahalena mnohými sociálními fakty. Můžeme to přirovnat k tomu, jako když sebe samého sledujeme v zrcadle a popisujeme to, co vidíme. Vinou sebehodnocení tak sami ovlivňujeme formu reflexe vlastního žití. Můžeme tím vylepšit zdraví jednotlivců i samotné společnosti. Metodu sebereflexe jako první začal zkoumat filosof Sokrates (Baštecká a kol., 2015).

Mnohými vnějšími i vnitřními okolnostmi lze ovlivnit sebehodnocení, které můžeme brát z pohledu makro i mikro formátu. Makro formátem vyhodnotíme celkový smysl a závěr života, kdežto mikro formátem vyhodnotíme konkrétní událost v životě. V dnešní době se však začíná projevovat čas jako omezení. Jenže čas je pro nás velmi drahocenný. Jelikož si neumíme správně poskládat naše hlavní cíle, v našem dalším rozvoji nás může omezovat fakt, že nejsme řádně důslední a máme příliš volnočasových aktivit. Proto dalším prvkem, který nám může pomoci v našem osobním růstu je time management, jenž nám urovná časové aktivity (Baštecká a kol., 2015).

Namísto opakování rutinních postupů tak, jak byly vždy dělány, můžeme díky sebehodnocení posilovat osobní dovednosti a zkoumat jejich efektivitu. Abychom tedy mohli rozluštit záhadu příčiny vzniku našich potíží, je nutné se zaměřit na získávání informací o nesprávně provedených postupech místo toho, abychom nad nimi pouze vzpomínali. Můžeme to brát jako kladné zpochybňování zda není lepšího řešení, jak na pracovišti v budoucnu zvládnout danou situaci. Proto bychom mohli přirovnat sebehodnocení k hluboké formě učení (Self-reflection, 2014).

Naše chování je pro sebehodnocení velmi podstatné. Pro začátek efektivního využívání sebereflektivních prvků by měl student soustředit svou pozornost na své jednání a vstupování. Chování mezi dvěma lidmi vymezuje vzájemný vztah mezi nimi. To však může působit i z druhé strany, že vztah mezi dvěma lidmi vymezuje jejich vzájemné chování. Naše chování prochází vývojem celý náš život a velmi nás mohou ovlivňovat naši rodiče, prarodiče, či naši sourozenci. Jeden z příkladů by mohl být, že v dospělosti můžeme dospět v přátelského jedince, pokud jsme v dětství byli obklopeni řadou přátel (Křivohlavý a kol., 2014).

4.2 Sebepojetí

Od anglického slova self-concept pochází naše slovo sebepojetí. Vlastní sebepojetí můžeme vystihnout slovem Já. Avšak slovo sebepojetí velmi úzce spojováno s termíny sebezpoznání a sebehodnocení. Vyjadřujeme tím tak, že si uvědomujeme sami sebe, poznáváme se a vystihujeme tak uvědomění ke vztahu a postoji naší osoby. My se vyvíjíme a během života se s námi vyvíjí i proces, při němž hledáme a snažíme se utvořit určitý vlastní rys svého nenahraditelného já. My sami procházíme několika vývojovými etapami a obdobími k nimž se nevyhnutelně váží i zvraty. Dá se tvrdit, že v psychologii osobnosti je ústředním termínem sebepojetí. Můžeme to formulovat jako poměr či postavení, který využíváme ke

své osobě v oblasti sebeobrazu, sebehodnocení i seberegulace, jemuž je i vůle podmaněna. Pokud se snažíme najít sami sebe a pochopit kým vlastně jsme, musíme se začít brát jako komplex a naše cesta musí být vytyčena správným směrem. Naše plány mohou být realistické a my jako komplex to můžeme brát jako dobré znamení, proto spokojenost bere v tento okamžik hlavní roli. Můžeme brát za příklad třeba fakt, že pokud náš život je obklopen kvalitním partnerem do života, my sami pak dokážeme brát ostatní lidi s větší vyrovnaností (Baštecká a kol., 2015).

V rámci vývoje jedince se osobnostní složka skládá z 3 základních krizových období rozvoje. Jako prvopočátek vývoje sem patří Já. To je vlastně spojeno s daným řídicím centrem, když se dítě přibližně kolem věku od 3 let začne projevovat. V eruptivním období, jenž tak můžeme pojmenovat, se nedoporučuje nadměrné tlačení, nýbrž však výchova shovívavá. Pojem „já mezi druhými“ tedy pak představuje proces uspořádání svého sociálního já, který se může vyjádřit neustáleným správným chováním, vírou v sebe samého nebo zvyšováním úrovně pozice mezi ostatními lidmi. V tomto věku stále přetrvává chování, kdy dítě koná právě opačnou věc, jež po něm rodič chce. V časovém údobí puberty a adolescence se rozvine pojem „já ve vztahu k světu“. Snažíme se sami najít své místo ve společnosti tak, že se osamostatníme a vytváříme nové kontakty. Tady platí pravidlo, že pokud člověk opustí své rodiče ve více pozdějším věku života a stane se samostatným, může u něho přetrvávat chování, které se dá přirovnat k chování pubertálnímu. Mezi mnohými osobami ve společnosti najdeme toto chování lehce. Proto, když s nimi komunikujeme, lze toto chování jen těžko přehlédnout. Ranou výchovou, kterou nám poskytli naši rodiče, mohli tedy do jisté podoby zabránit takovému chování. Někdy je však těžké pro rodiče najít ten správný střed mezi výchovou přehnaně tvrdou a výchovou liberální, když se snaží vytvořit pro dítě ten nejoptimálnější styl výchovy, kde kladou na první místo své potřeby, avšak i citová zázemí (Bedrnová a kol., 2015).

Sebepojetí můžeme brát jako takový vlastní autoportrét, který tvoří. Je to složitý jev se složitým pohledem na více rovin, díky němuž se na něj můžeme dívat nejrůznějšími úhly pohledů. U některých smyslnějších osobností se dokáže vytvořit uzavřený kruh. Rozbít jej lze změnou v chování, nabíráním hodnot o své osobě a samotným fungováním myšlenek. My můžeme skladbu sebepojetí rozdělit na 4 základní složky, složku poznávací, emoční, motivační a samoregulační. Díky tvorbě vzájemného působení s prostředím, v první řadě s ostatními jedinci, jsou tyto složky souběžně propojeny (Bedrnová a kol., 2015).

4.3 Kritické myšlení

Mnoho z nás si pod slovem kritické myšlení může představit význam, který se spíše stahuje ke kritice až k agresi namířené na jiného jedince. Tento pojem je však složitější a my jej nemůžeme omezit jednoduchou definicí. Správná definice by činila nespočet dlouhých výtažků. Úmyslem kritického myšlení je podněcování zlepšování sebe samého, proto tak, aby daná osoba dokázala použít kritické myšlení, se musí změnit a začít přemýšlet systematicky a logicky a být reflektivní. V učení je však sebekritika velmi důležitou součástí. Je potřebná k vylepšení kognitivních a metakognitivních schopností, kdy se stává samoregulačním prostředkem. Velmi nás mohou ovlivnit naše životní postoje, emoce a pocity ve vztahu ke kritickému myšlení (Plisková a kol., 2018).

Kritické myšlení se pro nás hodí jako důležitý prvek při využití v rámci sebehodnocení. Snažíme se díky němu nebrat příliš v potaz první dojem, udělat si svůj vlastní názor na dané téma a nebrat jen subjektivní mínění někoho jiného, dokázat přijmout fakt, že se s jinou osobu nemusím názorově ztotožňovat a v neposlední řadě, najít si svůj vlastní správný postup jak řešit konflikty. Pojem kritické myšlení lze jaksí přirovnat k vyšší formě myšlení. Jde tedy o to, že si v hlavě můžeme sami prozkoumávat myšlenkové procesy a ptát se sami sebe na dotazy, které toužíme vyřknout. Polemizujeme tedy o kritickém myšlení jako o nalezení kýžené pravdy, jehož cílem je dosáhnout edukace a cvičení. Svoji mysl lze tímto efektem chránit před klamy, zmýlením a podvodným pochopením svého vnitřního já či postavením se pověřám. Jelikož kriticky smýšlející osoba má takto vyvinuté chápání, kdy si situace velmi dobře přezkoumává a hledá průkazné materiály, než se poddá kouzlu víry, nemůžeme je tak lehce ošidit (Plisková a kol., 2018).

K tomu, abychom kritické myšlení mohli použít na bázi každodenní praxe, musíme využívat rozsáhlou škálu údajů. Pokud bychom chtěli přemýšlet jako lidé, kteří jsou v tomto ohledu profesionálové, museli bychom být schopni kritického uvažování a při nalezení odpovědi na kladené otázky, bychom pak měli pátrat až za hranicemi poznání. Nesmíme tedy kritické myšlení brát jen jako tvoření dvojic v rámci nově ulovených informací. Kritické myšlení je mnohem více (Plisková a kol., 2018).

4.4 Time-management

Time management je výborným pomocníkem pro dosažení vlastních životních i kariérních cílů, jelikož je důležitý pro adekvátní naplánování času. Lidé time management využívají především při naplňování profesních úkolů, ale pro vhodné naplánování se dá přesunout i do oblasti rekreace a zájmových aktivit. Jeho uplatnění tak tedy není omezeno jen na jedno odvětví (Bedrnová a kol., 2015).

Jak jsem již zmínila, jeho přínosem pro nás by měl být fakt, že se díky němu naučíme plánovat náš čas, na úrovni profesní či volnočasové. Ale dalšími benefity, které s sebou přináší, jsou, jak řadit určité události dle důležitosti a neodkladnosti, předcházení časovému presu, rozdělení vykonané činnosti a naučit se směřovat určité body naší práce na jiné osoby. Pokud chceme své aktivity naplánovat co nejvhodněji, je dobré, když si k tomu vytvoříme tabulky a grafy a naučíme se používat pracovní diář, který může být v podobě tištěné či elektronické. Taková časová analýza by se měla nejlépe provádět vícekrát, abychom si nastavili vhodnější uspořádání. Tím, že si vše dopodrobna rozebereme, můžeme zjistit velmi zajímavé informace o zájmových aktivitách, rozložení práce v průběhu celého dne nebo můžeme eliminovat aktivity, které nás okrádají o náš čas a náš den tak zefektivnit. To se dá udělat velmi lehce. Rozdělíme si aktivity na dva pomyslné tábory. Jedna skupina bude obsahovat aktivity, které náš čas nemilosrdně ztenčují, a druhá skupina bude obsahovat aktivity pro nás důležité. Díky tomuto faktu tak můžeme lépe porozumět prvkům, z kterých se skládá náš den a nevhodné tak můžeme odstranit (Bedrnová a kol, 2015).

5 SEBEHODNOTÍCÍ NÁSTROJE

Jak už bylo vysvětleno v předešlých odstavcích, sebehodnocení je založené na kladení správně položených podnětných otázek, díky kterým by měl člověk dospět k lepšímu a hlubšímu porozumění sebe samého. Největší ovoce, které sebehodnocení nese, že člověk dokáže být schopen se zamyslet nad sebou, může změnit svůj pohled na sebe a na své pocity, které vyjadřuje v určitých situacích a v poslední řadě i to jak se projevuje. Tím, že se člověk nad sebou zamyslí, ho vede k novým myšlenkám a ty pak vedou k novým emocím, které projevuje při daných aktivitách (Kos, 2020).

Ze začátku se však může zdát, že provádění sebehodnocení není jednoduchá záležitost. Z počátku totiž člověk nedokáže všechny informace např. během praxe, dostatečně vstřebat. Stává se to tím, že jsme zaneprázdněni a ztrácíme porozumění se svojí osobou v souvislosti s aktivitou, kterou vykonáváme. Je to tím, jak se člověk snaží být co nejvíce zodpovědný k činnosti na praxi a všechna ta rozptýlení, která se s tím spojují, nám zabraňují, abychom doopravdy dokázali naslouchat svému já. Při kritice nás samotných nebo ostatních členů, slyšíme náš vnitřní hlas nejintenzivněji, to však může vést k negativnímu myšlení a emocionální represi (Kos, 2020).

Těžké začátky postihuje většinu lidí, kteří se rozhodnou zkusit něco nového. To samé se stává i u sebehodnocení. Nevíme, co přesně máme provádět a můžeme se cítit nepříjemně. Jako je obtížné adekvátně ztlumit své myšlenky a soustředit se, tak stejně těžké se může zdát naslouchat našim myšlenkám a rozebrat je. Existuje proto pár technik, které nám napomůžou ke správné cestě jak se sebehodnotit. Největšími pomocníky se stanou v tom momentě, když začneme o sobě trochu více přemýšlet a poznávat se. Nepřeberné množství technik nám může napomocť pozorovat, co pro nás nejlépe funguje a otevře nám nový jednodušší pohled na sebe z různých úhlů (Kos, 2020).

5.1 Strukturovaný dotazník

Strukturované dotazníky bývají jednou z mnoha metod sebehodnocení, které studenti využívají během praxe. Dotazníky bývají velmi používané pro sebehodnocení, avšak nemůžeme tvrdit, že jsou nejefektivnější metodou. Studenti nemohou plně rozepsat své emoce a pocity z vykonaných aktivit během praxe, protože strukturované dotazníky se omezují jen na jasně dané otázky s jasně danými odpovědi, mezi kterými si student volí. Nicméně, tato

metoda je oproti kvalitativní formě, kdy se hodnocení tvoří na základě hromadných či otevřených konverzací, snazší. Pro vyhodnocování je pak mnohem jednodušší (Bing-Jonsson a kol., 2019).

5.2 Sebehodnotící rozhovory

Zpětná vazba, zahrnutá do hodnocení, je důležitou a široce používanou metodou podpory učení. Učební proces studujících závisí na kvalitních hodnotících procesech studenta i mentora, kteří se účastní vzájemných rozhovorů o činnostech během praxe. Každá strana danou situaci může vidět jinak. Studenti mají ve zvyku se více podhodnocovat a mentoři jsou většinou jasným ukazatelem objektivního hodnocení. Pokud se však studenti musejí zlepšovat v praktické výuce, je potřeba znát jak každý jedinec snáší danou kritiku, aby jim mohli vysvětlit věci, které jim nejsou obzvláště jasné (Ungland Vae a kol., 2018).

5.3 Simulace

Simulace je jedním z důležitých výukových nástrojů pro vyjádření teorie a praxe pro rozvoj dovedností vykonaných během odborné praxe při studiu ošetrovatelství. Simulační praktiky mohou studentům nabízet vhodné prostředí, které jim pomáhá rozvíjet psychomotorické dovednosti. Sama Světová zdravotnická organizace (WHO) doporučuje využití simulačních aktivit v oblastech související se zdravím. Jedná se o to, že si člověk nasimuluje situaci, do které se může dostat a tím, že se jí snaží zvládnout, vytváří pocit simulace situace. Poté ho taková to situace nemůže zaskočit a člověk pak lépe zvládá nečekané situace v osobním životě či životě profesním. Můžeme také tvrdit, že je mnohými studii potvrzeno, že simulace má mnoho výhod pro vzdělávání v ošetrovatelství, protože se tak studenti dočkají brzké zpětné vazby. To má za následek nárůst studentova sebevědomí a dovedností kritického myšlení a to jim poskytuje aktivní a bezpečné vzdělávací prostředí, kde se mohou opakovaně cvičit v mnoha dovednostech, aniž by tak ohrozili pacientovu péči. Díky těmto simulacím jsou studenti lépe připraveni na prostředí na odborné praxi, poskytují jim získat více znalostí, dovedností a postoje, které jsou nezbytné pro ošetrovatelskou péči o dospělé či děti (Toruner a kol., 2021).

5.4 Případové studie (kazuistiky)

Kazuistiky jsou velmi přínosné pro použití při výuce ošetrovatelské teorie, jelikož studenti dokáží pracovat se základními informacemi, které mají, a dokáží sesumírovat podstatnou část informací, kterou následně rozeberou ke stanovení diagnóz a na podporu intervencí. Je také ověřeno mnohými studiemi, že takové případové studie jsou pro studenta výbornou přípravou při cvičení, která probíhají na fakultě, protože studenti se naučí vědomosti a pochytí aktivity, které jsou pro ně přínosem při vykonávání odborné praxe v rámci studia ošetrovatelství. Studenti tak získají sebejistotu, která je pro ně potřebná při dalších praxích na standardních odděleních (Palmar-Santos a kol., 2023).

Většinou si studenti připraví případ z praxe, který se skládá z navržení ošetrovatelského plánu pacienta. K tomu pak studenti přidávají jednotlivé fáze ošetrovatelského procesu: zhodnocení, diagnóza, plánování, realizace, vyhodnocení (Palmar-Santos a kol., 2023).

5.5 Mnemotechnická pomůcka

Mnemotechnická pomůcka se zdá jako jednoduchý nástroj k vytvoření sebereflexe. Tato pomůcka se nejlépe používá na každodenní bázi během odborných praxí studenta. Z pohledu studenta jde totiž o užitečný nástroj, kterým dokážeme vyvolat myšlenky na sebehodnocení a zhodnocení odborné praxe. Studenty tato pomůcka má donutit k zamyšlením se nad každým dnem své odborné praxe a to tím způsobem, že jim rozvržení sebehodnocení, které nemělo reflexní úkoly s volnou odpovědí, umožnilo snazší identifikaci potencionální oblasti růstu (Semin, 2022).

Pravidelná sebereflexe je pro profesionální růst a rozvoj v ošetrovatelství klíčovým bodem. Mnemotechnická pomůcka je součástí standardizovaného a snadno zapamatovatelného nástroje CPN, který studenti ošetrovatelství mohou využívat k sebehodnocení během odborné praxe. Pedagogové jim mohou k odpovědi dát svou radu a provádět tak nezbytné úpravy pro zlepšení studentů ve výkonech (Semin, 2022).

5.6 Sebehodnotící deník

Sebehodnotící deník je spolehlivým pomocníkem při sebereflexi primárně při prvních obdobích praxe. Studenti mohou tuto metodu hodnocení používat na denní bázi. Mohou

díky deníku popsat lépe své pocity a poznatky z odborné praxe. Do těchto deníků se většinou studenti mohou více rozepsat o vztazích mezi personálem, jak je s nimi zacházeno, zda jim jsou k dispozici, zda jim ukazují správné provedení výkonů a především zda se k nim chovají profesionálně. Během praxe, zvláště během té prvotní, se student naučí víceméně nejvíce informací, které jsou k dispozici k výkonu profese zdravotní sestry. Učení těchto dovedností nemusí být ze začátku lehké a student se o nich může rozepsat právě v sebehodnotícím deníku (Reljić a kol., 2018).

6 VÝZNAM SEBEHODNOCENÍ PRO STUDENTY OŠETŘOVATELSTVÍ

Dnešní vzdělávací proces se velmi mění v průběhu let. Na studenty jsou standardy, kterými by se měli řídit a to ovlivňuje i samotný proces vzdělávání. Jelikož škola i vzdělávací instituce jsou za jedno, jejich cílem je připravit studenta co nejlépe na budoucí zaměstnání. Chtějí po studentech hlavně to, aby v sobě našli dravost a chtíč po dalším vzdělávání. Sebereflexe jako taková se provádí na školách středních či vysokých. Studenti tak mohou posuzovat své zlepšující či zhoršující se pokroky (Rogers a kol., 2019).

Jelikož se to může zdát, ale studium všeobecného ošetrovatelství je velmi náročné. Studenti musí absolvovat několik tisíců hodin, které jsou ve většině případů neplacené. Samotné skloubení odborné praxe, vzdělání a osobního života je mnohdy složité. Protože práce v nemocnicích a prostředí zdravotnických zařízení je především o kontaktu s lidmi, studenti po absolvování prvního ročníku studia mohou být frustrováni a také mohou ztrácet iluzi o svém budoucím povolání, když poprvé dokončí odbornou praxi (Plisková a kol., 2018).

Během absolvování odborných praxí by měl mít student svého mentora, avšak ne vždy je tomu tak. Některé školy či zdravotnická zařízení takové možnosti nenabízí. Mentor či lektor by měl studenta doprovázet na jeho odborných praxích a měl by pomoci s aklimatizací do zdravotnického prostředí. Měl by mu pomáhat při vykonávaných činnostech, radit mu, jak lépe řešit dané situace a naučit správnou komunikaci s personálem, ale i pacienty (Jacobs, 2016).

Studenti mají nepřehledné množství metod k sebehodnocení během odborné praxe. Mohou používat různé sebereflektivní deníky, strukturované dotazníky, případové studie anebo se zapojit do skupinových sebehodnotících rozhovorů. Především tak mohou odhalit jejich reálné poznatky z praxí, vědomosti, které si odnesli, praktické věci, které se naučili, oblasti, ve kterých se zlepšili a vědomí, že je třeba další potřeba vzdělávání (Jacobs, 2016).

7 VÝSLEDKY

7.1 Výsledky studií metod sebehodnotících nástrojů využívaných studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů využívaných studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe					
Autor	Název a rok vydání práce	Cíl studie	Klíčové teoretické pojmy	Použitá metodologie výzkumu	Hlavní zjištění/nálezy
TAYLOR, Ingrid; BING-JONSSON, Pia; WAN-GENSTEEN, Sigrid; FINNBAKK, Elisabeth; SANDVIK, Leiv; MCCORMACK, Brendan; FAGERSTRÖM, Lisbeth	The self-assessment of clinical competence and the need for further training: A cross-sectional survey of advanced practice nursing students, 2019	Popsat a analyzovat sebehodnocení studujících v rámci odborné praxe a dalšího vzdělávání a analyzovat prediktivní proměnné v jejich sebereflexi.	Sebehodnocení, analýza, studenti ošetrovatelství, klinická praxe	Kvantitativní výzkum	Bylo zjištěno, že studenti ošetrovatelství jsou schopni převzít zodpovědnost za činy vykonané během odborné praxe a zjistili, že potřeba jejich dalšího vzdělávání je v oblasti interakce a účinných léků.

Tabulka 1 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů

Studie měla za cíl popsat a zanalyzovat sebehodnocení studentů ošetrovatelství v rámci pokročilé odborné praxe ve vztahu k jejich klinické kompetenci a potřebě dalšího školení a zanalyzovat možné prognózy proměnné v jejich sebereflexi ze tří univerzit či vysokých škol v Norsku. Do studie se zapojilo 99 studentů a data byla shromážděna pomocí

přepřacované verze Profesionální škály pro studenty ošetr̄ovatelství II. Byly provedeny popisné, korelační a regresní analýzy. Data byla shromážděna pomocí 50 položkového dotazníku, který zahrnoval škálu A a B. Škála A zobrazovala jak se studenti ošetr̄ovatelství sebehodnotili v klinických kompetencích a škála B zobrazovala sebehodnocení těchto studentů v potřebách dalšího vzdělání. Odpovědi byly zachycovány na škálách na stupnici od 1 do 10, kde 1 značila nízkou úroveň klinické kompetence či minimální potřebu dalšího vzdělávání a 10 značila vynikající úroveň klinické kompetence či vysokou potřebu dalšího vzdělávání (Taylor, 2019).

Studenti zhodnotili svou klinickou kompetenci jako nejvyšší, především, co se týkalo odpovědnosti a spolupráce. Nejvíce zhodnocenou položkou v rámci klinické odpovědnosti bylo převzetí odpovědnosti za výkony na praxi. Největší potřebou dalšího vzdělávání studenti ohodnotili interakci a vedlejší účinky léků (Taylor, 2019).

Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů využívaných studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Autor	Název a rok vydání práce	Cíl studie	Klíčové teoretické pojmy	Použitá metodologie výzkumu	Hlavní zjištění/nálezy
KAREN, Johanne Ugland Vae; ENGSTRÖM, Maria; MÅRTENSSON, Gunilla; LÖFMARK, Anna	Nursing students' and preceptors' experience of assessment during clinical practice: A multilevel repeated-interview study of student-preceptor dyads, 2018	Vzájemné porozumění učebního procesu každého studenta na základě diskuzí týkajících se sebehodnocení.	Studenti ošetrovatelství, zkušenosti, hodnocení, sebehodnocení, odborná praxe	Kvalitativní výzkum	Společné rozhovory jsou vážným krokem ke vzájemnému porozumění studentů a mentorů o důležitosti sebehodnocení.

Tabulka 2 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů

Cílem této studie bylo zkoumat dvojice student-mentor a jejich zkušenosti s diskuzemi v průběhu odborné praxe s konečným vyhodnocením. Data byla shromažďována prostřednictvím opakovaných polostrukturovaných individuálních rozhovorů s třinácti dvojicemi. Rozhovory byly postavené na tom, že student s mentorem hledali rozdíly a podobnosti v jejich zkušenostech v předem připravených stanovených diskuzích o hodnocení během první části odborné praxe a hodnocení na konci odborné praxe. Diskuze byly nahrávány na magnetofon a trvali přibližně 15-30 minut (Karen, 2018).

Studenti se v průběhu první části praxe spíše podhodnocovali a byli velmi sebekritičtí. Mohl za to i fakt, že chtěli vidět svůj pokrok při hodnocení na konci praxe. Samozřejmě studenti o sobě tvrdili, že v první části praxe byli spíše plaší a opatrní, což samo o sobě ovlivňovalo jejich sebehodnocení. Strukturovaný hodnotící nástroj, který popisuje chování

během praxe, může poskytnout vedení a zlepšit srozumitelnost hodnocení studentů a mentorů a může ověřit, zda má odborná praxe daný význam a jsou splněny příslušné předpoklady výsledků učení (Karen, 2018).

Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů využívaných studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Autor	Název a rok vydání práce	Cíl studie	Klíčové teoretické pojmy	Použitá metodologie výzkumu	Hlavní zjištění/nálezy
TORUNER, Ebru Kilicarslan; ALTAY, Naime; ARPACI, Tuba; OZTURK, Cigdem Sari; CEYLAN, Cigdem; YILDIZ, Sumeyye; CAKIR, Gizem	The development of a self-evaluation scale for simulation laboratory practices, 2021	Vytvořit sebehodnotící škálu pro studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe.	Simulace, Laboratoř, odborná praxe, ošetrovatelství, hodnotící škála	Kvantitativní výzkum	Byla vytvořena škála pro sebehodnocení studentů ošetrovatelství při cvičeních v rámci výuky, která je platná a spolehlivá.

Tabulka 3 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů

Za cíl v této studii bylo stanoveno vyvinutí a ověření platnosti a spolehlivosti sebehodnotící škály pro laboratorní simulace během praxí u studentů ošetrovatelství v bakalářském studiu. Do studie bylo vybráno 54 studentů, kteří absolvovali kurz ošetrovatelství během bakalářského studijního programu. Studenti museli provést povinnou rešerši literatury, která se zaměřovala na ošetrovatelství, dovednosti, znalosti, sebereflexi, formy laboratorních simulací, směrnic, ošetrovatelských výukových knih a již dříve vyvinutých nástrojů. K měření sebehodnocení studentů ošetrovatelství byla použita škála SES-SLP. Hodnotili se jejich odborné znalosti, dovednosti a postoje v simulačních laboratořích. Studentům tak byly předkládány otázky a oni na ně odpovídali pěti možnostmi hodnocení: 0 – nesouhlasím, 1 – spíše souhlasím, 2 – nevím, 3 – spíše souhlasím, 4 – souhlasím. Minimální skóre hodnotícího nástroje bylo 0, nejvyšší 92 (Toruner a kol., 2021).

Bylo zjištěno, že hodnotící škála SES-SLP je spolehlivá, platná a snadno použitelná škála, kterou mohou studenti ošetrovatelství využívat k sebehodnocení během nácviu dovedností při studiu. Díky spolehlivým a platným nástrojům mohou studenti zlepšit své znalosti, dovednosti a postoje. Hlavním důvodem je, že jim umožní porovnávat objektivní výsledky sebehodnocení se svým vlastním vnímáním. Sebereflexe jim také může poskytnout příležitost k vytvoření vlastních cílů pro nácvik dovedností během studia. Jiné nástroje, které jsou využívány profesionály, se převážně zaměřují na znalosti a dovednosti při cvičeních v rámci výuky ošetrovatelství, škála SES-SLP bere v potaz i emocionální aspekty studentů. Tedy hodnotí jejich vlastní vnímání z hlediska znalostí a dovedností (Toruner a kol., 2021).

Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů využívaných studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Autor	Název a rok vydání práce	Cíl studie	Klíčové teoretické pojmy	Použitá metodologie výzkumu	Hlavní zjištění/nálezy
HERNANDEZ-PADILLA, José Manuel; CORTÉS-RODRÍGUEZ, Alda Elena; GRANERO-MOLINA, José; FERNANDEZ-SOLA, Cayetano; CORREA-CASADO, Matías; FERNANDEZ-MEDINA, Isabel María; LÓPEZ-RODRÍGUEZ, María Mar	Design and Psychometric Evaluation of the ,Clinical Communication Self-Efficacy Toolkit‘, 2019	Navržení a psychometricky vyhodnotit soubor nástrojů k celkovému posouzení sebehodnocení studentů ošetrovatelství v klinické komunikaci.	Sebeúčinnost, psychometrie, klinická komunikace, studenti, ošetrovatelství	Kvantitativní výzkum	Hodnotící škála CC-SET je spolehlivým hodnotícím nástrojem pro studenty ošetrovatelství.

Tabulka 4 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů

Cílem studie bylo navrhnout a psychometricky vyhodnotit soubor nástrojů k celkovému hodnocení sebereflexe komunikace studentů ošetrovatelství během odborné praxe. Do studie bylo zapojeno 365 studentů ošetrovatelství ze španělské univerzity. Sebehodnotící

nástroj CC-SET se skládal ze tří nástrojů: PCC-SES – škála sebehodnocení zaměřená na komunikaci s pacientem, PIE-SES – škála sebehodnocení výměny informací a komunikace s pacientem, ISR-SES – škála sebehodnocení vnitřní komunikace a sebereflexe (Hernández-Padilla a kol., 2019).

Když se vyvíjí nový sebehodnotící nástroj, jeho psychometrické vlastnosti musí být spolehlivě testovány z hlediska spolehlivosti, validity a použitelnosti. Z hlediska spolehlivosti všechny tři nástroje prokázaly stabilní výsledky a dobré časové rozvržení. Proto se soubor těchto tří nástrojů prokázal jako objektivní a komplexní sebehodnotící nástroj v oblasti komunikace pro studenti ošetrovatelství a může vyučujícím velmi pomoci v rychlejší a přesnější vyhodnocení a posoudit, jaké jsou jejich reálné vzdělávací potřeby (Hernández-Padilla a kol., 2019).

Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů využívaných studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Autor	Název a rok vydání práce	Cíl studie	Klíčové teoretické pojmy	Použitá metodologie výzkumu	Hlavní zjištění/nálezy
WU, Xi Vivien; HENG, Mary Anne; WANG, Wenru	Nursing students' experiences with the use of authentic assessment rubric and case approaches in the clinical laboratories, 2015	Zkoumat zkušenosti a výsledky učení studentů ošetrovatelství s použitím autentického hodnotícího klíče a případového přístupu.	Hodnotící rubrika, ošetrovatelská edukace, případový přístup, kritické myšlení, sebehodnocení, hodnocení mentora	Kvalitativní výzkum	Zjištění ohledně sebehodnotících rubrik a přístupů pomocí případových studií mají velké přínosy pro tvůrce učebních plánů.

Tabulka 5 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů

Studie se zaměřila na zkoumání zkušeností a výsledků učení studentů ošetrovatelství s použitím autentického hodnotícího rubrika a metody případového přístupu. Pro účast ve zkoumání bylo vybráno 16 studentů ošetrovatelství ze zařízení v Singapuru. Kritéria pro zařazení byla studium prvního ročníku oboru ošetrovatelství, studenti ve věku od 17 do 35 let a studenti, kteří byli zapsáni do programu, který se zaměřoval na ošetrovatelské znalosti. Studenti byli nahráváni během skupinových diskuzí a tyto nahrávky byly doslovně přepisovány. Byly označeny hlavní diskutovaná témata (Wu a kol., 2015).

Z analýzy dat vyplynuly čtyři hlavní témata a další podtémata. První dvě témata odrážela zkušenosti ošetrovatelských studentů s použitím autentické hodnotící rubriky a přístupu pomocí případových studií, zatímco poslední dvě témata odrážela výstupy z učení. Většina studentů souhlasila, že zpětná vazba od pedagogů jim pomáhá se zlepšit a že pedagogové jim napomáhají vyjasnit jejich pochybnosti. Jde právě o to, že pedagog se jim snaží říkat pravdu ohledně jejich aktivit na praxi a pomáhá jim se zlepšit, ukáže jim jejich chyby a poradí jim s nimi (Wu a kol., 2015).

Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů využívaných studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Autor	Název a rok vydání práce	Cíl studie	Klíčové teoretické pojmy	Použitá metodologie výzkumu	Hlavní zjištění/nálezy
PALMAR SANTOS, Ana María; OTERQUINTANA, Cristina; OLMOS, Ricardo; PEDRAZ-MARCOS, Azucena; ROBLEDO-MARTIN, Juana	A mixed methods study using case studies prepared by nursing students as clinical practice evaluation tool, 2023	Zjistit proměnlivost ve vyhodnocování případových studií připravených studenty během odborné praxe a prozkoumat obtíže mezi studenty a lektory při přípravě těchto studií.	Případové studie, komunitní umístění, hodnocení, smíšené metody, studenti ošetrovatelství, rubrika	Smíšený výzkum (kvalitativní + kvantitativní výzkum)	Při tvorbě případových studií, jako nástroje sebehodnocení, je pro studenti vhodné využít rubriky.

Tabulka 6 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů

Cílem tohoto smíšeného výzkumu bylo rozpoznat přítomnost variability v hodnocení kazuistik připravených studenty ošetrovatelství během odborné praxe na standartním oddělení na základě existujícího hodnotícího rubrika. Práce měla za úkol dále zjistit obtíže, které studenti zažívají při přípravě a klasifikaci kazuistik. Dohromady bylo nasbíráno 132 případů kazuistik a informace ke kvalitativní formě výzkumu byly sesbírány prostřednictvím otevřených rozhovorů s přednášejícími a díky skupinovému setkání se studenty (Palmar Santos a kol., 2023).

Využití kazuistických studií, které jsou založené na ošetrování opravdových pacientů během odborné praxe, jako sebehodnotících nástrojů, sebou nese několik překážek. Pro studenty může být z počátku jejich bakalářského studia obtížné samotnou případovou studii vytvořit, jelikož pedagogové dbají na to, aby kazuistiky měly stejný proces přípravy a byly

jednotné. Při přípravě případových studií jako sebehodnotící nástroj tak student musí mít k dispozici rubriky, které informují studenta, jak má správně případová studie vypadat a odráží očekávání mentorů ohledně tvoření práce. Tyto rubriky mají studentům usnadnit tvorbu případových studií a mohou je použít jako mapu při vytváření jedné z nich (Palmar Santos a kol., 2023).

Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů využívaných studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Autor	Název a rok vydání práce	Cíl studie	Klíčové teoretické pojmy	Použitá metodologie výzkumu	Hlavní zjištění/nálezy
SEMIN, Jessica	An Easy Mnemonic to Guide Self-Reflection and Evaluation Among Nursing Students, 2022	Zjistit, zda je mnemotechnický nástroj pro hodnocení studentů ošetrovatelství vhodný pro sebereflexi.	Sebereflexe, sebehodnocení, mnemotechnická pomůcka, studenti ošetrovatelství, mentor	Přehledová studie	Mnemotechnická pomůcka je schopná jako rychlý a snadný sebehodnotící nástroj pro studenty ošetrovatelství.

Tabulka 7 Výsledky studie metod sebehodnotících nástrojů

Do studie bylo zasvěceno 12 studentů ošetrovatelství, kteří byli požádáni, aby na konci každého dne své praxe, vyplnili sebehodnocení a hodnocení pomocí mnemotechnické pomůcky CPN: Co šlo dnes dobře? Potřebná zlepšení? Nově získané poznatky? Cílem totiž bylo získat informace, zda je mnemotechnická pomůcka vhodná jako jeden z nástrojů sebereflexe. Na každé písmeno měli studenti odpovědět alespoň třemi větami (Semin, 2022).

Výsledkem tak bylo, že mentor mohl již v průběhu praxe zasáhnout do problémů jednotlivých studentů a mohl je aktivně řešit. Tím, že studenti používali stejný standardizovaný dotazník, mohl mentor řešit zkušenosti během praxe opravdu velmi rychle. Tento mnemotechnický nástroj je rychlý a snadno zapamatovatelný, což studentům umožňuje vykonat sebehodnocení víceméně kdykoliv a kdekoliv, bez nutnosti přístupu ke specializovanému hodnotícímu formuláři (Semin, 2022).

7.2 Výsledky studií hodnocení sebehodnotících nástrojů využívané studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů využívané studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe					
Autor	Název a rok vydání práce	Cíl studie	Klíčové teoretické pojmy	Použitá metodologie výzkumu	Hlavní zjištění/nálezy
CHIGAVA-ZIRA, Jesina; FERNANDEZ, Ritin; MACKAY, Maria; LAPKIN, Samuel	Adaptation and validation of the clinical supervision self-assessment tool among registered nurses, 2018	Přizpůsobit nástroj k sebereflexi odborné praxe a zkoumat znalosti a dovednosti studentů ošetrovatelství.	Adaptační nástroje, faktorová analýza, klinická supervize, vědomosti, dovednosti, studenti ošetrovatelství	Kvantitativní výzkum	Nástroj k sebehodnocení klinické supervize se dá používat jako jedna z metod sebehodnocení během vykonávání odborné praxe.

Tabulka 8 Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů

Cílem této studie bylo přizpůsobit Nástroj k sebehodnocení klinické supervize pro sestry a zkoumat psychometrické vlastnosti přepracovaného nástroje k měření znalostí a dovedností sester. Do zkoumání se zapojilo 229 sester, které studovaly třetí ročník bakalářského studia v Austrálii. Metoda zkoumání byla provedena při dvoufázovém prospektivním studiu a byla rozdělena na dvě fáze. První fáze zahrnovala přepracování prvotní verze Nástroje k sebehodnocení odborné praxe, kdy se dolad'ovaly detaily v obsahu ohledně platnosti, a samozřejmě se testovala funkčnost upravené verze. Druhá fáze již testovala samotnou přepracovanou verzi Nástroje k sebehodnocení odborné praxe. Samotný hodnotící nástroj byl též rozdělen na dvě hodnotící složky a každá obsahovala třicet položek, které se buď týkaly znalostí (CSAT-knowledge) anebo dovedností studenta (CSAT-skills) (Chigavazira a kol., 2018).

Výsledky studie byly příznivé a bylo prověřeno, že Nástroj k sebehodnocení odborné praxe byl platný. Bylo vyzkoumáno, že výsledky byly považovány za uspokojivé na základě zpětné vazby od pedagogů (Chigavazira a kol., 2018).

Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů využívané studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Autor	Název a rok vydání práce	Cíl studie	Klíčové teoretické pojmy	Použitá metodologie výzkumu	Hlavní zjištění/nálezy
CALLEJA, P.; HARVEY, T.; FOX, A.; CARMICHAEL, M.	Feedback and clinical practice improvement: A tool to assist workplace supervisors and students, 2016	Identifikovat běžné strategie učení a překážky, které ovlivňují výsledky studentů.	Sebehodnocení, odborná praxe, studenti ošetrovatelství, zpětná vazba	Přehledová studie	Studenti i pedagogové považovali sebehodnotící nástroj za přínosný.

Tabulka 9 Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů

Tato studie se zaměřovala na hodnocení sebehodnotícího nástroje, procesu jeho tvorby a prověřovala zdroje, které pomáhají studentům k sebereflexi. Hlavním cílem bylo pomocí sebereflexe při odborných praxích, které studenti absolvovali již dříve, vytvořit lepší učební postupy a získat lepší strategii, aby studenti během praxe vykonávali své aktivity co nejlépe. Dalším cílem pak bylo rozpoznat faktory, které ovlivňují dané výsledky studentů. Zkoumaly se především tato čtyři témata: připravenost na odbornou praxi, zapojení do procesu, sdílené podvědomí a zlepšování během odborné praxe (Calleja a kol., 2016).

Do studie byly použity dvě skupiny studentů ošetrovatelství, které pocházeli z 2. a 3. ročníků bakalářského studia. Od studentů se očekávalo, že se zapojí do procesu sebehodnocení a pokusí se zamyslet nad dříve poskytnutou zpětnou vazbou. Byl jim poskytnut sebehodnotící nástroj, který byl ztvárněn prostřednictvím dotazníků, které obsahovaly uzavřené i otevřené možnosti popisu hodnocení (Calleja a kol., 2016).

Výsledky ukázaly, že studenti byli se sebehodnotícím nástrojem spokojeni, a že jim pomohl se zaměřit na oblasti praxe, které je potřeba zlepšit. Pedagogové pak nástroj ohodnotili tak, že nástroj poukázal na individuální nedostatky každého ze studentů. To je pro ně

lepší k uchopení a pochopení jejich zkušeností během praxe. Studenti kladli nejvíce překážek v to, že jim odborný personál nedával dostatek prostoru k výkonu aktivit a byl neochotný co se týče asistence k dosahování stanovených cílů (Calleja a kol., 2016).

Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů využívané studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Autor	Název a rok vydání práce	Cíl studie	Klíčové teoretické pojmy	Použitá metodologie výzkumu	Hlavní zjištění/nálezy
RELJIĆ, Nataša Mlinar; PAJNKIHAR, Majda; FEKONJA, Zvonka	Self-reflection during first clinical practice: The experiences of nursing students, 2018	Představit sebereflexi studentů při jejich první odborné praxi.	Odborná praxe, sebehodnocení, zkušenosti, studenti ošetrovatelství	Kvalitativní výzkum	Při první odborné praxi studenti ošetrovatelství primárně vyjadřují své emoce a pocity, které nasbírali a je pro ně velmi důležité mít zpětnou vazbu.

Tabulka 10 Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů

Cílem studie bylo objasnit studentům sebereflexi při jejich první odborné praxi. Samotný výzkum byl založen na použití metody kvalitativního přístupu, kdy si studenti zapisovali jejich poznatky z odborné praxe během čtyř měsíců. Do výzkumu bylo zařazeno 17 studentů ze slovinských univerzit, kteří studovali bakalářský program všeobecného ošetrovatelství a absolvovali první odbornou praxi (Reljić a kol., 2018).

Studenti si do svých sebehodnotících deníků zapisovali jejich pocity převážně ohledně pocitů a emocí, které v nich první odborná praxe vyvolala. Řešili většinou emocionální zkušenosti, vztahy s personálem, jak s nimi vycházejí a také kolik se toho za praxi stačili naučit. Tyto pocity jsou při vyjadřování velmi podstatné. Pro studenty je ze začátku absolvování praxe důležité se podělit o zážitky, ať už kladné či záporné. Mohou také ovlivnit jejich další vzdělání a komunikaci mezi lidmi. Díky sebehodnocení, ať už v podobě mluvené či psané, studenti mohou rozvíjet sebepoznání, své sebevědomí, zlepšovat dovednosti ve výkonu povolání zdravotní sestry a mohou si vytvořit vlastní profesionální přístup k ošetrovatelství (Reljić a kol., 2018).

Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů využívané studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Autor	Název a rok vydání práce	Cíl studie	Klíčové teoretické pojmy	Použitá metodologie výzkumu	Hlavní zjištění/nálezy
SOLHEIM, Elisabeth; PLATHE, Hilde Syvertsen; EIDE, Hilde	Nursing students' evaluation of a new feedback and reflection tool for use in high-fidelity simulation – Formative assessment of clinical skills. A descriptive quantitative research design, 2017	Vyvinout a zhodnotit nový nástroj pro sebereflexi a zpětnou vazbu pro formativní hodnocení.	Studenti ošetrovatelství, sebehodnotící nástroj, praktická výuka	Kvantitativní výzkum	Studenti ošetrovatelství uvedli, že sebehodnotící nástroj jim pomohl být důkladnější při hodnocení své zpětné vazby.

Tabulka 11 Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů

Cílem studie bylo vytvořit a porovnat nový nástroj pro sebehodnocení studujících během jejich odborné praxe metodou, která by pro všechny stejná. Studie je kvantitativního šetření a bylo do ní zapojeno 129 studentů, kteří byli na konci prvního ročníku bakalářského studia ošetrovatelství. Pro šetření byl vytvořen speciální dotazník s 19 uzavřenými otázkami a 2 otázky byly otevřené, kde se studenti mohli více vyjádřit. Díky nástroji se mohli studenti plošně zhodnotit a umožnilo jim to být důkladnějšími při hodnocení klinických dovedností. Také se nástroj snažil zdůraznit prvky, které studentům při praxi dělali největší obtíže (Solheim a kol., 2017).

Samotný nástroj byl nazván COPP a byl rozdělen do tří částí: praktická způsobilost dovedností, celkové hodnocení a znalost odborných dovedností. Studentům byly nasimulovány situace, s kterými se mohli během praxe setkat a oni se mohli hodnotit třemi možnostmi hodnocení: provedeno výborně, částečně provedeno a neprovedeno (Solheim a kol., 2017).

Ukázalo se, že sebehodnotící nástroj COPP je velmi užitečný pro studenty prvních ročníků bakalářského studia ošetrovatelství. Díky nasimulování situací se studenty mohou lépe naučit praktické dovednosti pro první praxi. Díky tomuto sebehodnocení mohli být přesnější ve své zpětné vazbě (Solheim a kol., 2017).

Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů využívané studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe

Autor	Název a rok vydání práce	Cíl studie	Klíčové teoretické pojmy	Použitá metodologie výzkumu	Hlavní zjištění/nálezy
ALLEN, Louise; MOLLOY, Elizabeth	The influence of a preceptor-student 'Daily Feedback Tool' on clinical feedback practices in nursing education: A qualitative study, 2017	Zda je Nástroj pro denní zpětnou vazbu efektivním hodnotícím nástrojem a vliv zkušeností studentů ošetrovatelství a mentorů během odborné praxe.	Sebehodnocení, studenti, ošetrovatelství, sebehodnotící nástroj, zpětná vazba	Kvalitativní výzkum	Nástroj denní zpětné vazby má údajně vliv na lepší vztah mezi kantorem a studentem po absolvování polostrukturovaných otevřených rozhovorů.

Tabulka 12 Výsledky studie hodnocení sebehodnotících nástrojů

Studie byla vytvořena na základě kvalitativní popisné metody. Cílem bylo zjistit, zda studenti pozitivně přijali Nástroj denní zpětné vazby po jejich zkušenostech s použitím k sebehodnocení, jelikož byli známé případy, kdy špatná zpětná vazba ovlivnila jejich sebehodnocení. Studenti z Austrálie byli rozděleni do osmi skupin, které měli přibližně stanovený scénář, jak má sebehodnocení probíhat. Celý průběh rozhovorů byl nahráván na magnetofon. Samotná studie se pak zaměřila na 4 hlavní body: věrohodnost, přenositelnost, spolehlivost a schválení (Allen a Molloy, 2017).

Studenti po zkoumání uvedli, že zavedení Nástroje denní zpětné vazby překonalo některé překážky, které během praxe mohou přijít do kontaktu, zejména co se týče pravidelnosti poskytování zpětné vazby. Díky polostrukturovaným otevřeným rozhovorům také došlo ke sblížení mezi studentem a pedagogem, což podporuje samotné učení a celkový výkon studenta (Allen a Molloy, 2017).

DISKUZE

Cílem práce bylo zmapovat a sumarizovat aktuální publikovatelné sebehodnotící nástroje, které využívají studenti k sebehodnocení v rámci odborné praxe. Výzkumná otázka byla stanovená jako: Jaký přínos mají sebehodnotící nástroje pro studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe?

V našem výzkumu bylo zjištěno, že výsledky této práce jsou si velmi blízké s výsledky podobných studií, jako je studie *The relationship between feedback and evaluative judgement in undergraduate nursing and midwifery education: An integrative review* (Ilangakoon a kol., 2022), která představuje fakt, že sebereflexe je cennou strategií při učení a vede k lepšímu vztahu mezi studentem a mentorem. Při procesu přenosu informací od mentora ke studentovi by měl platit předpoklad, že student bude schopný zpětnou vazbu přetformovat ke zlepšení své práce. Tím, že selepší vztah mezi nimi, dochází ke zlepšení zpětné vazby, kterou může mentor studentovi podat ohledně jeho činnosti při odborné praxi. Zpětná vazba je považována za klíčovou pro výuku a učení, a pokud nastávají mezi mentory a studenty jakékoliv konflikty či střety zájmů, může pak proces zpětné vazby být složitým. Stejně tak smýšlí i studie *Nursing students' and preceptors' experience of assessment during clinical practice: A multilevel repeated interview study of student-preceptor dyads* (Karen a kol., 2018), která sama poukazuje na fakt, že společné rozhovory studenta s mentorem jsou vážným krokem ke vzájemnému porozumění.

Výzkum *The self-assessment of clinical competence and the need for further training: A cross-sectional survey of advanced practice nursing students* (Taylor a kol., 2019), který analyzoval potřebu dalšího vzdělávání, ukázal, že studenti ošetrovatelství jsou schopni převzít zodpovědnost za své činy a že jim sebereflexe ukázala, že jejich prostor pro další vzdělávání je v oblasti interakce a účinnosti s léky (Taylor a kol., 2019).

Vyvinuté hodnotící škály ve studiích *The development of a self-evaluation scale for simulation laboratory practices* (Toruner a kol., 2021) a *Design and Psychometric Evaluation of the Clinical Communication Self-Efficacy Toolkit* (Hernández-Padilla a kol., 2019) hovoří o poznatku, že studenti díky kvalitním hodnotícím nástrojům mohou zlepšit své znalosti, dovednosti a postoje. To jim umožní porovnávat objektivní výsledky hodnocení se svým vnímáním. Mohou se z nedostatků poučit a aplikovat je v nadcházejících praxích (Toruner a kol., 2021; Hernández-Padilla a kol., 2019).

Analýza dat studie Nursing students' experiences with the use of authentic assessment rubric and case approach in the clinical laboratories (Wu a kol., 2015) ukázala, že studenti ošetrovatelství ze zařízení v Singapuru, používají případové studie k sebehodnocení. Přednášejí své kazuistiky ve skupině s ostatními studenty a mentorem. Díky této metodě, dokáží lépe probrat své chybějící informace během praxe i s ostatními studenty a mentorem s nimi na konkrétní případové studii vyjasní jejich nedostatky (Wu a kol., 2015). Naproti tomu studie A mixed methods study using case studies prepared by nursing student as clinical practice evaluation tool (Palmar Santos a kol., 2023) hovoří o faktu, že pro studenty prvního ročníku bakalářského studia může být taková příprava kazuistiky poměrně náročná.

Na druhou stranu, ve studii An Easy Mnemonic to Guide Self-Reflection and Evaluation Among Nursing Students (Semin, 2022), jsme se dozvěděli, že k sebehodnocení studenti nemusí používat rozsáhlé sebehodnotící nástroje. Důkazem tím bylo 12 studentů, kteří pro sebehodnocení své praxe používali tři písmena, která jim umožňovala uskutečnit svou sebereflexi naprosto kdekoliv.

Celkově tedy můžeme říci, že sebehodnocení je pro studenty přínosné a to hlavně z důvodů, že se sebereflexí učí. Během praxe si studenti vyzkoušejí mnoho výkonů a naučí se mnoho zkušeností. Tím, že vykonávají sebereflexi, ať už po každém dni praxe, po určité části nebo až na konci praxe, se většinou sami objektivně dokáží dozvědět o svých reálných zkušenostech a dovednostech.

LIMITY VÝZKUMU/PRÁCE

Hlavním limitem realizace bakalářské práce bylo nepochybně nedostatek zkušeností se psaním odborných textů o takovém formátu. Jako laik a začátečník v tomto oboru bylo odhodlání a samotné uskutečnění největší výzvou. Dalším omezením byl i fakt, že většina odborného textu, kterou jsem díky rešerši získala do svého výzkumu, byla v anglickém jazyce. Proto mě překládání i kritické pročtení stálo velmi mnoho času, jelikož jsem si musela všechen text přeložit do českého jazyka a pak projít.

ZÁVĚR

V této přehledové bakalářské práci s názvem Sebehodnocení studujících v rámci odborné praxe bylo hlavním cílem zmapování a sumarizování aktuálních sebehodnotících nástrojů, které využívají studenti ošetrovatelství v rámci odborné praxe.

Práce poukázala na větší porozumění sebehodnocení jako takové, a jaké mohou být její tři nápomocné body. Dále bylo hovořeno o sebehodnotících nástrojích a jejich různých metodách. Každá z metod se dá použít v jiných situacích a každá z nich může vyhovovat jen určité části studentů, jelikož metody mohou být kvalitativní, kvantitativní, smíšené či naprosto odlišné, jako např. případové studie a simulace. Zážitky z první odborné praxe mohou mnohdy ovlivnit komunikaci studujících při další praxi, jelikož nemusí být vždy pozitivní. Občas může jít i o to, že někteří studenti nemají možnost mít na odborné praxe mentora, který by jim byl po ruce a edukoval je. Proto někdy tuto roli zaskakuje odborný personál a ten jim nemusí vždy poskytnout dostatek prostoru k výkonu a nemusí být vždy tak ochotný, co se týče dosahování stanovených cílů během praxe.

Pro bakalářskou práci byly stanoveny dva dílčí cíle. Prvním cílem bylo zmapovat metody sebehodnotících nástrojů, které jsou používány studenty ošetrovatelství v rámci odborné praxe. Výzkumem tak bylo zjištěno, že studenti mají k sebereflexi poměrně dostatek hodnotících nástrojů či metod. Mohou používat strukturované dotazníky, zapojovat se do rozhovorů ve skupině společně s ostatními studenty, využívat simulace v rámci cvičení na školách, vytvářet případové studie, kde se člověk učí přímo na konkrétním případě své nedostatky, či používat mnemotechnické pomůcky, pro snadné sebehodnocení.

Druhým cílem bylo zmapovat hodnocení sebehodnotících nástrojů studenty ošetrovatelství, které využívají v rámci odborné praxe. Dle výsledků můžeme hovořit o faktu, že studenti ve výzkumech, které šetřili hodnocení sebehodnotících nástrojů, hodnotili sebehodnotící nástroje kladně. Tyto nástroje studentům dokáží odhalit jejich individuální nedostatky a oni se tak na ně mohou zaměřit v dalším studiu. Zážitky z první odborné praxe může mnohdy ovlivnit komunikaci studujících při další praxi.

Závěrem lze říci, že výsledky práce ukazují, že studenti díky sebehodnocení dokáží zřetelněji identifikovat svá slabší místa ve vzdělání a mohou se tak v dalším studiu zajímat o své nedostatky, aby se posouvali dál. Díky sebehodnocení také mohou studenti dát prostor k vyjadřování svých pocitů a emocí v rámci praxe. Je to pro ně velmi důležité, protože tak

mohou rozvíjet své sebepoznání, své sebevědomí a vytvořit si tak svůj profesionální přístup k výkonu povolání zdravotní sestry.

SEZNAM LITERATURY

ALLEN, Louise; MOLLOY, Elizabeth. *The influence of preceptor-student ,Daily Feedback Tool‘ on clinical feedback practices in nursing education: A qualitative study*. ScienceDirect. Online. Nurse Education Today. 2017, s. 57-62. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2016.11.009>. [citováno 2024-03-30]

BARКСBY, Justine; BUTCHER, Nick; WHYSALL, Andy. *A new model of reflection for clinical practice*. National Library of Medicine, Online. Nursing Times. 2015, s. 34-35. Dostupné z: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26492666/>. [citováno 2024-03-30]

BAŠTECKÁ, Bohumila; MACH, Jan. *Klinická psychologie. Portál*. 2015. ISBN: 978-80-262-0617-0. [citováno 2024-03-30]

BEDRNOVÁ, Eva. *Management osobního rozvoje: Duševní hygiena, seberřízení a efektivní životní styl*. Management Press. 2015, s. 195-200, 239-241. ISBN 978-80-726-1198-0. [citováno 2024-03-30]

CALLEJA, P.; HARVEY, T.; FOX, A.; CARMICHAEL, M. *Feedback and clinical practice improvement: A tool to assist workplace supervisors and students*. ProQuest. Online. Nurse Education in Practice. 2016, s. 167-173. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2015.11.009>. [citováno 2024-03-30]

GALE, Corinne; SCHRÖDER, Thomas. *Experiences of self-practice/self-reflection in cognitive behavioural therapy: a meta-synthesis of qualitative studies*. National Library of Medicine. Online. Psychol. Psychother. 2014. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/papt.12026>. [citováno 2024-03-30]

HERNÁNDEZ-PADILLA, José Manuel; CORTÉS-RODRÍGUEZ, Alda Elena; GRANERO-MOLINA, José; FERNÁNDEZ-SOLA, Cayetano; CORREA-CASADO, Matías et al. *Design and Psychometric Evaluation of the ‘Clinical Communication Self-Efficacy Toolkit’*. National Library of Medicine. Online. Int. J. Environ. Res. Public Health. 2019. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/ijerph16224534>. [citováno 2024-03-30]

CHIGAVAZIRA, Jesina; FERNANDEZ, Ritin; MACKAY, Maria; LAPKIN, Samuel. *Adaptation and validation of the clinical supervision self-assessment tool among registered*

nurses. ScienceDirect. Online. Nurse Education Today. 2018, s. 28-33. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.08.008>. [citováno 2024-03-30]

ILANGAKOON, Chanika; AJJAWI, Rola; ENDACOTT, Ruth; REES, Charlotte E. *The relationship between feedback and evaluative judgement in undergraduate nursing and midwifery education: An integrative review*. National Library of Medicine. Online. Nurse Educ. Pract. 2022. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2021.103255>. [citováno 2024-03-30]

JACOBS, Steven. *Reflective learning, reflective practice*. Nursing. Online. 2016, s. 62-64. Dostupné z: https://journals.www.com/nursing/FullText/2016/05000/Reflective_learning_reflective_practice.18.aspx. [citováno 2024-03-30]

KAREN, Johanne Ugland Vae; ENGSTRÖM, Maria; MÅRTENSSON, Gunilla; LÖF-MARK, Anna. *Nursing students' and preceptors' experience of assessment during clinical practice: A multilevel repeated-interview study of student-preceptor dyads*. ProQuest. Online. Nurse Education in Practice. 2018, s. 13-19. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2017.11.014>. [citováno 2024-03-30]

KOS, Blaž. *Tools to help you with self-reflection*. Blaž Kos Psychology of Productivity. Online. Jihočeská univerzita. 2020. Dostupné z: https://www.blazkos.com/tools-to-help-you-with-self-reflection/#Life_satisfaction_chart. [citováno 2024-03-30]

KŘIVOHLAVÝ, Jaro; PEČENKOVÁ, Jaroslava. *Duševní hygiena zdravotní sestry*. Praha: Grada Publishing. ISBN 80-247-0784-5. [citováno 2024-03-30]

LEVETT-JONES, Tracy; BOURGEOIS, Sharon. *The Clinical Placement: An Essential Guide for Nursing Students*. ScienceDirect; Online. National Library of Australia Cataloguing-in-Publication Data, 2014. ISBN 978-0-7295-3958. Dostupné z: <https://ro.uow.edu.au/smhpapers/2649/>. [citováno 2024-03-30]

LEVETT-JONES, Tracy; PITT, Victoria; COURTNEY-PRATT, Helen; HARBROW, Gwyneth; ROSSITER, Rachel. *What are the primary concerns of nursing students as they prepare for and contemplate their first clinical placement experience?* ScienceDirect. Online. Nurse Education in Practice. 2015, s. 304-309. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2015.03.012>. [citováno 2024-03-30]

MAHLANZE, Hazel Thokozani; SIBIYA, Maureen Nokuthula. *Perceptions of student nurses on the writing of reflective journals as a means for personal, professional and clinical*

learning development. ScienceDirect, Online. Health SA Gesondheid. 2017, s. 79-86. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.hsag.2016.05.005>. [citováno 2024-03-30]

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR *Implementace podpory zdraví v nemocnicích: Příručka a formuláře sebehodnocení*. Consult Hospital, s.r.o. Online. 2015, s. 15. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz>. [citováno 2024-03-30]

PALMAR-SANTOS, Ana María; OTER-QUINTANA, Cristina; OLMOS, Ricardo; PEDRAZ-MARCOS, Azucena; ROBLEDO-MARTIN, Juana. *A mixed methods study using case studies prepared by nursing students as a clinical practice evaluation tool*. National Library of Medicine. Online. Nurs. Open. 2023. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/nop2.1919>. [citováno 2024-03-30]

PATTERSON, C.; MOXHAM, L.; BRIGHTON, R.; TAYLOR, E.; SUMSKIS, S. et al. *Nursing students' reflections on the learning experience of a unique mental health clinical placement*. ScienceDirect; Online. Nurse Education Today. 2016, s. 94-98. ISSN 0260-6917. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2016.08.029>. [citováno 2024-03-30]

PLISKOVÁ, Barbora; SNOPEK, Petr. *Rozvoj klíčových kompetencí studentů ve zdravotnické problematice*. Nakladatelství Univerzity Tomáše Bati. 2018. ISBN 978-80-7454-776-8. [citováno 2024-03-30]

RELJIĆ, Nataša Mlinar; PAJNKIHAR, Majda; FEKONJA, Zvonka. *Self-reflection during first clinical practice: The experiences of nursing students*. ScienceDirect. Online. Nurse Education Today. 2019, s. 61-66. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.10.019>. [citováno 2024-03-30]

ROGERS, Shane L.; PRIDDIS, Lynn E.; MICHELS, Nicole; TIEMAN, Michael; WINKLE, Lon J. Van. *Applications of the reflective practice questionnaire in medical education*. National Library of Medicine. Online. BMC Med Educ. 2019, s. 47. Dostupné z: <https://doi.org/10.1186/s12909-019-1481-6>. [citováno 2024-03-30]

SEMIN, Jessica. *An Easy Mnemonic to Guide Self-Reflection and Evaluation Among Nursing Students*. ProQuest. Online. Journal of Nursing Education. 2022, s. 284. Dostupné z: <https://doi.org/10.3928/01484834-20220303-13>. [citováno 2024-03-30]

SOLHEIM, Elisabeth; HILDE, Syvertsen Plathe; EIDE, Hilde. *Nursing students' evaluation of new feedback and reflection tool for use in high-fidelity simulation – Formative assessment of clinical skills. S descriptive quantitative research design*. ProQuest. Online. Nurse Education in Practice. 2017, s. 114-120. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2017.08.021>. [citováno 2024-03-30]

TAYLOR, Ingrid; BING-JONSSON, Pia; WANGENSTEEN, Sigrid; FINNBAKK, Elisabeth; SANDVIK, Leiv et al. *The self-assessment of clinical competence and the need for further training: A cross-sectional survey of advanced practice nursing students*. Wiley Online Library. Online. Journal of Clinical Nursing. 2019, s. 545-555. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/jocn.15095>. [citováno 2024-03-30]

TORUNER, Ebru Kilicarslan; ALTAY, Naime; ARPACI, Tuba; OZTURK, Cigdem Sari; CEYLAN, Cigdem et al. ScienceDirect. Online. Nurse education Today. 2021. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2021.104990>. [citováno 2024-03-30]

TULLY, A. *Stress, sources of stress and ways of coping among psychiatric nursing student*. ScienceDirect; Online. Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing. 2014, s. 43-47. ISSN 1351-0126. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/j.1365-2850.2004.00682.x>. [citováno 2024-03-30]

WU, Xi Vivien; HENG, Mary Anne; WANG, Wenru. *Nursing students' experiences with the use of authentic assessment rubric and case approach in the clinical laboratories*. ScienceDirect. Online. Nurse Education Today. 2015, s. 549-555. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2014.12.009>. [citováno 2024-03-30]

ZACHAROVÁ, Eva. *Zdravotnická psychologie – Teorie a praktická cvičení*. Praha: Grada Publishing. 2017. ISBN 978-80-271-0155-9. [citováno 2024-03-30]